

E064/1942

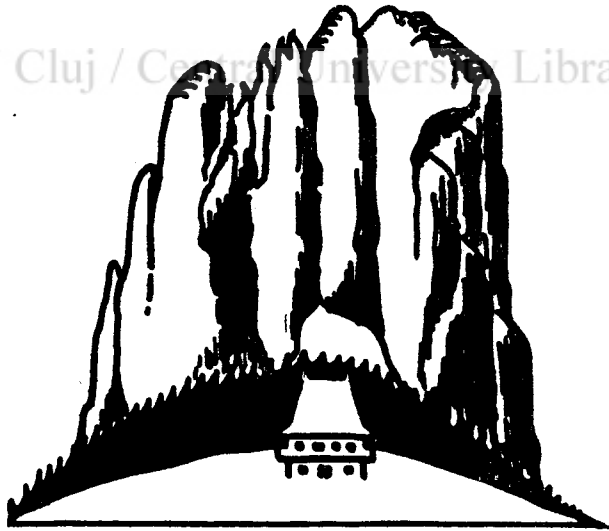
1942

1942

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

Az Erdélyi Kárpát Egyesület hivatalos értesítője

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Főszerkesztő és felelős kiadó: Dr. BALOGH ERNŐ

Felelős szerkesztő: Dr. XÁNTUS JÁNOS

Laptulajdonos: ERDÉLYI KÁRPÁT EGYESÜLET

XXXIX. ÉVFOLYAM

1942. 11. SZ. (353)

Erdély

T A R T A L O M

Ifj. Xántus János dr.: Természetvédelmet, de sürgősen. — *Mindszenty János*: Intermezzo. (Illusztráció egy Mendelssohn motívumhoz (vers). — *Czirják Károly*: Kirándulás a Széplesre, új utakon. — Erdély turistaalkotásainak tervezete (ötödik közlemény). — *Hírek*.

Az „Erdély“ előfizetési ára egész évre 6 pengő. Tagoknak 5 pengő. — Tagsági díj évi 6 P. — Az előfizetési díjak befizethetők az EKE 72.478. számú csekkszám-láján és a központi irodában Kolozsvár, Jókai-utca 2., II. emelet. — Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig, d. u. 5—8-ig. Telefon 36-37.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület központjának és vidéki osztályainak levelezési címei

Központ: Kolozsvár, Jókai-utca 2., II. emelet. Telefon 36-37.

Besztercei osztály: *Beke Ödön*, Beszterce, Radnai kapu u. 1/a.

Csikszéki osztály: *Székely Géza*, Csikszereda, OMIH.

Dési »Cibles« osztály: *Knizsek Károly*, Dés. Villamosművek.

Gyergyói osztály: *Dr. Kurucz Sándor*, Gyergyószentmiklós, Főposta.

Háromszéki osztály: *Dr. László Ferenc*. Sepsiszentgyörgy.

Marosszéki osztály: EKE marosszéki osztálya, Kazinczy-u. 13., Marosvásárhely.

Nagybányai „Gutin“ osztály: *Tréger Lajos*, Nagybánya, Fürdőtelep.

Révi »Zichy« osztály: *Borcsa István*, Rév. Községháza.

Udvarhelyi osztály: *Zárug András*, kereskedő, Székelyudvarhely.

Zilahi »Meszes« osztály: *Seress Miklós*, Zilah, Király-u. 23.

ERDÉLY

Természetvédelmet, de sürgősen!

A természet szépségeinek védelme minden nemzet kultúrszínvonalának egyik legbiztosabb fokmérője. A magyarságtudomány megtanít bennünket önmagunk megismerésére, de ezen túlmenőleg arra is, hogy tudatában legyünk annak ami értéket, sokszor felbecsülhetetlen kincset jelent számunkra. A magyarság életterét — természettudományi műszóval biotopját — kell legelsősorban is megbecsülni. A földrajzi környezetet, a táj sokszínű arculatát, az erdőt, a mezőt s az ezeket benépesítő élő világot, melynek éppen úgy bölcsője és sírja ez a föld, mint nekünk embereknek. Esztétikai, tudományos és gyakorlati elgondolások egyaránt megokolttá teszik azt, hogy meglévő természeti szépségeinket és a bennük rejlő tudományos értékeket megőrizzük a magunk és utódaink számára.

Kétszeres kötelességünk ezt a visszacsatolt területeken, ahol kettős elgondolásnak kell vezetni bennünket akkor, amidőn sürgős, azonnali védelmet kérünk pusztuló tájainknak, ritka növényeinknek, állatfajainknak.

Mindkét elgondoláshoz csak a jószándékú, önmagunkba tekintő lelkiismeretvizsgálat vezethet el bennünket.

Az egyik megállapítás az, hogy a visszacsatolt területek egyrésze (Délvidék) úgyszólván teljesen hijjával volt természetvédelmi intézményeknek. Kötelességünk itt nem lehet kétséges: *meg kell szerveznünk természetvédelmi intézményeinket.*

A másik elgondolás abból indul ki, hogy a visszacsatolt Felvidéken részben Kárpátalján, valamint Erdélyben is a természetvédelem meglehetősen magas fokon állott. Tennivalóink itt sem kérdésesek. *Folytatnunk kell a munkát és pedig halasztást nem tűrve, azonnal.* Elérkezett az utolsó pillanat, amikor a haladó, átalakuló természetes tájból még ki menthetjük az eredeti szépségek természetes báját, üde érintetlenségét.

A második megállapításhoz hozzá kell tennünk valamit még akkor is, ha talán fájó hiányokra mutat rá. A csehszlovák és román természetvédelem nagy hatáskörű és rendkívül rugalmasan megalkotott szabályzatáról van itt szó, mely minden egyéni érdeken túl, az egyetemesen

tudományos és nemzeti szempontokat tartotta szem előtt akkor, amidőn szinte napok alatt tudott egyes területeket rezervációknak nyilvánítani. A későbbiek során lesz alkalmunk néhány szóban rámutatni a tenni-valókra, illetőleg arra, mit kell cselekednünk akkor, amidőn legdrágább kincsünk egyike, a hazai föld szépsége forog kockán.

A természetvédelem fogalma már az ősi primitív népek szokásaiban is ott lappangott, ha nem is tudatosan, de sejtelemszerű titokzatos-sággal. Alapja az egyes közetformációkhoz, állatokhoz fűződő babonás hiedelem, mely meggátolja a különben önző embert, hogy az ilyen tárgyakban, vagy élőlényekben kárt tegyen.

Ausztrália vagy Océánia ősnépeinek tabuja gyakran fűződik egy-egy ritkább állathoz vagy növényhez. Különösen az élőlények torzszülött egyedei vagy a virágok számukra érthetetlen fajváltozatai, varietásai szolgáltattak alkalmat arra, hogy kimondják felettük a tabut.

Ennek a felfogásnak megértéséhez azonban nem kell a Csendes tenger messzi tereit fölkeresni. Magam láttam a Radnai havasok román pásztorát babonás félelemmel nézni egy öreg bükkfára, mely valami módon kivált a bükkösök övezetéből s magasan a fenyők régiójában állott, tépetten, villámsujtotta törzsszel, mint valami növényföldrajzi paradoxon.

A totemisztikus felfogás is mint természetvédelmi tényező szerepelt hajdan, amikor Bórharisnya és Súlyomszem szabadon csatangoltak a végtelen praerik térségein. Az indián sohasem ölt olyan állatot, melynek nevét viselte vagy amelyik törzsének totemállata volt. Valami ilyen ősi primitív vonások lappanganak a magyar nép állatszeretetében is. A magyar nem szívesen fogyaszt például lóhúst, a fecskét vagy gólyát pedig nem bántaná semmi pénzért sem.

A természetvédelem eszmei kialakulásának második korszakát az ókor és középkor természetbölcselői határozzák meg. Hellász és Róma mecénásai és patriciusai egyaránt gyűjtötték, sőt védték a természet játékaiknak tartott kövületeket, érdekesebb vagy ritkább állatfajokat és növényeket. Ugyanígy gondolkoztak a reneszánsz olasz fejedelmek is, akiknek udvara valóságos tárháza volt az összegyűjtött kuriozumoknak.

Az újkorban mind erőteljesebbé vált nemzeti érzés is mint természetvédelmi tényező tartható számon. A füvekhez és fákhoz fűződő történeti emlékek, mondák és legendák szinte önmaguktól adódó természetvédelmi törvények, melyeknek áthágása szinte megbocsájthatatlan bűnnek számít a nép szemében. A Szászrégen melletti Rákóczi-fa nagyságos fejedelmünk emlékét őrzi, Cebe község öreg tölgyfája alatt pihentek meg, a monda szerint, honfoglaló őseink.

A modern idők természetvédelme elsősorban tudományos szempontokat vesz figyelembe akkor, amidőn a törvény erejével védi pusztulásra ítélt természeti ereklyéinket. A mind nagyobb és nagyobb életteret hódító ember ugyanis az eredetileg természetes tájat kultúrtájjá, sőt helyenkint kultúrsivataggá teszi. A kiméretlen legeltetés, de különösen a falánk kecskék ritka növényeinknek legveszedelmesebb ellenségei. Halászkok, vadászok, sőt a békésnek mondott turisták is nagy veszedelmére vállhatnak egy természetes táj állatvilágának. Hogy csak néhány példát idézzek: Kolozsvár környékének ritka Iris fajtaít valósággal kiirtották a ki-

rándulók meg a középiskolák túlbuzgón botanizáló diákjai. A kiméletlen erdőirtás szinte a felismerhetetlenségig megváltoztatta az Erdélyi Mezőség eredeti, természetes arculatát.

Hosszadalmas lenne felsorolni mit tettek eddig a nyugateurópai országok a természetvédelem terén. Svájc és Olaszország gyönyörű nemzeti parkjait, Németország s a volt Lengyelország számtalan rezervációját, az Egyesült Államok óriási kiterjedésű védett területeit.

A külföldi példák helyett lássuk inkább a magyar természetvédelem kialakulását, jelenlegi helyzetét s tennivalóit a jövőre nézve.

A természetvédelem első, lappangó csirái nem természetudósaink, hanem költőink és íróink műveiből pattannak ki. 1790-ben Csokonai Vitéz Mihály egyik dialogusában a kócsag és a bagoly beszélgetnek egymással s a szegény kócsag szomorúan panaszkodik, hogy tollai miatt oly kiméletlenül vadásszák fajtáját, hogy annak sorsa talán már meg is pecsételődött.

Széchenyi ősi fáink védelmében emel szót: Mennyivel szebb a szabadság, jutalmazottabb a honszeretet, bájteli virányok, mint rideg homokbuckák között... ahol, a táj rideg s elmulthatatlan enyészetnek viseli halovány színét.

1879-ben életbelép az erdő törvény, mely ha nem is közvetlenül, de közvetve természetvédelmi célokat is szolgált. 1883-ban vadászati törvény, majd 1900-ban Darányi Ignác földművelésügyi miniszter egyik rendelete szolgálják a természetvédelem nemes céljait. Nagy természetudósunk, Hermann Ottó buzgólkodásának köszönhető a hazai madárvédelem megszervezése.

1909. ismét fontos dátum a magyar természetvédelem történetében. Darányi Ignác megbízásából ekkor szerkeszti Kaán Károly »A természeti emlékek fenntartása« c. füzetet, mely sok ezer példányban kinyomatva kérdőívekkel ellátva küldetett szét az országban. Ennek az akciónak óriási skere volt. Száz számra gyűltek be javaslatok, melyek megvédésre érdemes tájaink, növényeink és állataink adatait tartalmazzák. Magánosok és testületek önzetlen munkája volt ez s a szép siker önkénytelenül felveti azt a kérdést, vajjon a visszacsatolt országrészek természetvédelmének megszervezésének nem ilyen alapon kellene történnie? Hogy csak egy példát említsünk Erdély természeti ereklyéinek felsorolását, mondhatni számbavételét föltétlenül nagymultú egyesületeinknek megkérdezésével kellene eszközölni. Az Erdélyi Kárpát Egyesület, az Erdélyi Múzeum Egylet, vagy az Erdélyi Tudományos Intézet lennének az erre illetékes szervek, de rajtuk kívül mindenkit, aki arra érdemes és hivatott meg kellene hallgatni. Ha valahol, úgy itt nagyjelentőségű a több szem többet lát elve.

Ma az Országos Természetvédelmi Tanács az a szerv, mely hivatott a természeti ereklyék megvédésére. Az ország ma természetvédelmi kerületekre oszlik, melyeknek élén a kerületi vezető áll. Ez a szervezet azonban valljuk be lassú és nehézkes. A földművelésügyi minisztérium hatáskörébe tartozik. *Nagy hatáskörrel rendelkező, csak ezzel a munkakörrel foglalkozó szakemberekre lenne szükség és mindenekelőtt gyors, azonnali intézkedésekre.*

Erdély természetvédelmi kérdéseinek gyors szemügyrevétele világosan mutat rá a kérdés fontosságára. Erdélyben először az Erdélyi Kárpát Egyesület vette kezébe a pusztuló tájak természeti kincseinek védelmét. 1915-ben Tuzson professzor létesített Balázsfalva mellett néhány holdat kitevő rezervációt a Szibériai pacsirtafű számára. A világháború zavaros évei után a román kisajátítási törvény rendelkezett a természeti ritkaságok felől is és kimondotta, hogy a tudományos szempontból értékes területeket tudományos célokra kell kisajátítani. A román természetvédelem szintén a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe tartozott s a Természetvédelmi Tanács dr. Borza Sándor tanár vezetése alatt állott. A bizottság tagjai jórészt egyetemi tanárok s az ország turistaegyesületeinek (így az E. K. E.-nek is) kiküldöttei voltak. Nagy hatásköre és igen rugalmasan megalkotott hatásköre széleskörű tevékenységet tett lehetővé.

1923-ban a kolozsvári Botanikus kert ragadja magához a kezdeményezést s ez az oka annak, hogy a román természetvédelem jóformán csak a botanikai érdekességek védelmét tartotta szemelőtt. 1926-ban Erdélyben és a Bánátban már 26 rezerváció van.

Kolozsvár közvetlen közelében két Mezőség típusú rezervációt vetünk át a románoktól. Itt a Kajántó völgy földcsuszamlásain, a Cholnok professzor által tanulmányozott hepéken és hupákon kívül szárazsághedvelő növényzövetkezetek ejtik ámulatba a természetjárót.

Nagyvárad mellett Püspökfürdő vizirózsáit s a Pece-patak sajátos csigafaunáját védi az itteni rezerváció. A Tölgyes-szoros Vöröskő rezervációjának sorsáról mit sem tudunk. A Radnai havasok és a Lála-tó környéke és a Korongyos voltak védett területek. Ma a Korongyos és a Székely havasok gyopárját Kolozsváron sportszaküzletekben lehet venni egy pengőért darabját!

Talán a Horthy csúcson megépítendő meteorológiai állomás és tudományos intézet végét veti ennek az áldatlan állapotnak. *Borberek és az Ördög-szoros is megérdemelnék azt, hogy védett területnek nyilvánítassanak. Halhatatlan megéneklőjükről, Reményik Sándor rezervációnak lehetne ezt a kis tájegységet nevezni.*

Csikország havasai közül a Nagybagmász szerepelt a románok által védett területek listáján.

Csupán ötletszerű felsorolás szerint védett területnek kellene nyilvánítani a Mezőség valamelyik halastavát-úszó szigeteivel, szárcsáival, nádasaival. A rohamosan és végzetesen feltöltődő Gyilkos-tavat, a Szent-Anna-tavat a Mohossal, a Kis Békás-szorost, a Kelemen hegységet — ez utóbbit nemzeti parkká nyilvánítani oly módon, hogy a hajdani tűzhányó-hegy egész krátere a park területére essen.

Igen életrevaló az a terv is, mely a Révi sziklaszorost és vizesést szeretné rezervációnak nyilvánítani. A vizesés energiájának felhasználásával ki lehetne világítani a Zichy-barlangot, sőt meg lehetne valósítani a két püspök sziklájának és a vizesésnek alulról történő megvilágítását is anélkül, hogy a beépítendő turbinák a kép természetességét megzavarnák. Így az Erdély kapujába este érkező idegent valóban elbűvölő látvány fogadná.

Befejezésül felmerül a kérdés, mit kellene tennünk a visszacsatolt területek természetvédelmét illetően.

Röviden talán a következőket:

1. Meg kell szervezni egy olyan intézményt, mely kellő hatáskörrel és azonnal tud intézkedni.

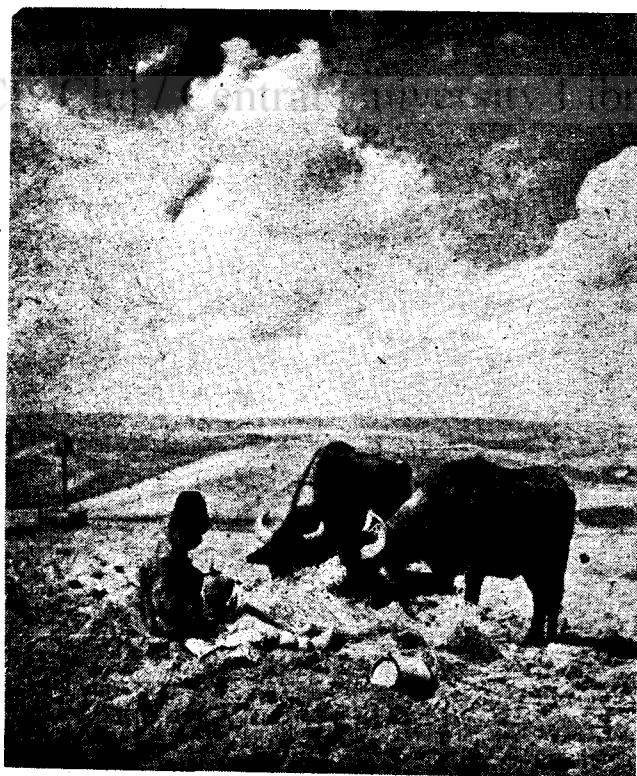
2. A visszacsatolt területek szakembereit és természetjáróit bele kell vonni a munkába, de nem csupán tanácsadási joggal, hanem olyanképpen, hogy a szűkebb haza természetvédelmi kérdéseiben véleményüknek és elgondolásuknak döntő szava legyen.

3. A védett területek gondozását és felügyeletét bizzuk tudományos intézeteinkre vagy nagymultú egyesületeinkre.

4. A természetvédelem eszméjét bele kell oltanunk a visszacsatolt területek ifjúságába és turista társadalmába. Úgy tudjuk, hogy a magyar rádió készséggel adta beleegyezését abba, hogy a Természetvédelmi Bizottság előadássorozatban ismertesse a magyar föld megóvásra érdemes szépségeit és értékeit.

Cselekednünk kell, mégpedig azonnal. Ne takarékoskodjunk a gyógyítással, mert a temetés sokkal többre fog kerülni.

IFJ. XANTUS JÁNOS DR.

Ebéd a Mezőségen.

Kirándulás a Széplesre, új utakon.

Északerdély felszabadulásával a Kolozsvárhoz aránylag közeli havasi kiránduló lehetőségek lényegesen megcsappantak. Nem tekinthetünk a délre, délnyugatra fekvő kedvenc hegyeinkre, a gyalui havasokra, sem az erdélyi Érchegységre. Helyettük fokozottan az északra, északkeletre fekvő kárpáti hegykoszorú megismerésére kell törekednünk. Ezek között nem utolsó a Széples (Cibles) havasra.

Különleges fekvése, csúcsainak, völgyeinek, vad erdeinek szépsége, mind megérdemlik, hogy összes útjait feltárjuk, az odajutást — minden irányból — megkönnyítsük természetjáróink számára. Az ösztönzést Knizsek Károly dési E. K. E. elnök úrnak az »Erdély« folyóirat 1941. évi augusztusi számában megjelent cikke adja nekünk.

Régi vágyam teljesedett tehát, amikor szeptember végén hosszas tervezgetés után sikerült Turós K. Ernővel Telcs felől (tehát új úton) felmenni reá.

A szamosvölgyi vonattal utazunk — Szálván átszállással — Telcsig. Első utunk a Hangya szövetkezethez visz, amelynek itteni vezetője készséggel ad felvilágosítást a megteendő útra vonatkozólag és szállást is kerít a közelben. Öreg román asszonyhoz kerülünk, kinek csupa nőszemélyből álló családját látva, megkérdezzük, hol vannak a férfiak? »Három fiam, honvéd, a vóm pedig Szombathelyen fekszik orosz földön szerzett sebével« volt a büszke felelet.

Hajnalban felkerekedünk, hogy a helyes kiindulási pontra, a Bánffytelepre mielőbb felérjünk. A 8 km. távolságot gyalog és szekeren téve meg, sűrű záporosó közben érkezünk a nagy fatelepre. Behúzódnak egy fészker alá, várjuk a kis iparvasút indulását, amely 5 km.-t megy facsuszató alá. Ezelatt a famunkások nagy hó-hó kiáltásokkal hatalmas rönköket raknak fel szekerekre, a munka nem áll meg az eső alatt sem. Gyorsan elindul a kisvasút, de öt perc múlva újabb zápor jön. A mozdony szuszogva kapaszkodik felfelé, okádja a füstöt-szikrát. Hol víz, hol tűzeső hull arcunkba, itt-ott a levelek is hullanak már. A végállomástól az ittlakók tanácsa szerint többfelé lehet felmenni a Széplesre, de mi a legbiztosabbat, a jobbkez felőli facsuszatót választottuk. Nagynehezen felkapaszkodtunk rajta és onnan a balkézre fekvő gerincre. Amott sikos deszkán, emitt csúszos-omlós földön. A gerinc félköralakban nyugatra húzódik a hosszú Rönkmezőre (Poiana runcului). Csendben megyünk a ködben, amikor egyszerre kutyaugatás üti meg a fülünket. Kis pásztorfiú kerül elénk, aki 600 juhot őriz egyedül az egész havason. Rajta kívül nem is találkoztunk senkivel egész úton.

A gerinc lassan emelkedik, lapos, füves térségből egyszerre bekerülünk a fenyvesbe. Rövid időre felszáll a köd és gyorsan megebédelünk. További útunk folyton sűrű fenyvesek és tisztások váltakozása. Az egyik tisztást kinevezzük éjjeli tanyahelyül és gyorsan tűzrakáshoz fogunk. Igen ám, de nem találunk egy száraz ágacskát sem és gyufánk is átázott a zsák-zsebben. Így a tűzrakásról, sátorverésről le kellett mondanunk. Seba, majd csak találunk esztenát, vigasztaltuk egymást. Így is történt,

de a talált esztenának nem volt fedele. Lennebb egy erdő közepén sok bolyongás után mégis csak találtunk egy elhagyatott esztenát, ennek volt ugyan fedele, de az oldala, mint rendszeren, szellős nyílásokkal ékeskedett. Nem volt mit tennünk, lefeküdtünk a földre papírvékonyosságú szalmára vizes ruhánkban, harisnyánkban.

Elállt az eső s oly hideg éjszaka következett utána, hogy majd megfagyunk. A hold egész fényével ragyogott. Csak félszeggel aludtunk, tudva, hogy a farkasok ismerik erre az utat, ahol néhány hete még juhok voltak.

Harmadnap jéghideg, hóharmatos, de napsütéses reggelre ébredtünk. Ragyogó fehér felhők úsztak át fölöttünk, az áldott napfény csakhamar megmelegítette zsibbadt tagjainkat, mire felértünk a tegnapi elhagyott gerincre.

A kiszáradt erdőt elhagyva, az Arszuri csúcs baloldalán ösvényt találunk nyugat felé, tehát jó irányban haladunk. Ki is érünk nyolc órára a Brán alatti utolsó tisztáshoz. Ezalatt a völgyekben fekvő óriási mozdatlan felhőtengert felhajtja a szél, de mi állandóan felette vagyunk. Áfonyabokrok rengetegébe kerülünk, itt pihenjük ki magunkat. A folyvást javuló időjárás új-hajt a csúcsra, úgy, hogy fél tizre már a Brán tetején vagyunk.

A felséges ködjáték elmúltával lábaink alatt látszik a Széples északi fele. Távolabb még mindig felhőtenger lebeg, fölötte csak a Horthy-csúcs és az Ünökő feje van künn. Tündéri látvány. Ilyennek képzeltem gyermekkoromban a mennyországot, selymesfehér felhők felett Isten trónusát.

Alig lehet innen megválni, a nagy Széplesre (1842 m.) is csak jó óra múlva megyünk át. Ezalatt felszáll a felhőtenger mindenünnen, ragyogó napfényben fürödnek a nemrég még hóharmatos hegyoldalak. Mellettünk a magasságjelző oszlop négy lábának maradványa van csak. Körülöttünk a beláthatatlan havas csupa áfonyával...

Délkeletre tőlünk a Széples legszebb csúcsa, az Árcser is előtűnik. Szép sziklaalakzataival, fenyőivel valóban méltán megérdemli, hogy oldalát Tündéerkertnek nevezzék. A fenyőhatárnál már látszik a kezdődő ösvény és az első zölddel jelzett fa.

Déltáiban a kőfolyosón leereszkedünk a forráshoz, innen a zöld jelzés mentén a kis kilátóhoz. Jó órát napozunk még itt a borókabokrok között, ezalatt utolsó nedves ruháink is megszáradnak. Csupa ragyogás itt is minden, a fű, a fenyőágak, a csobogó patak stb. Lennebb a Vad-disznóréten, piros tobózzal rakott fenyőfát találunk.

Átsétálunk a Nagyréten és bekanyarodunk a lomberdőbe.

Szinte tökéletes sötétség van a sűrűben. Meredek oldalon nőtt az egész, alaposan megpróbálja a comb- és lábizmokat, különösen a Grohat nevű rész. Innét ritkásabb rész következik, »ablakok« nyílnak a sűrűből a völgy felé.

Ragyog a lomb, a lég valami csodálatos aranyfényvel van tele. Leérünk csendesesen a patak mellé a zöld és piros jelzés elágazásához. (A piros jelzés valamivel enyhébb emelkedőn visz fel.)

Még három km. van a kristályvízű patak mellett a kincstári erdőigazgatóság házáig (660 m.).

Negyednap délelőtt még egyszer alkalmunk van élvezni e szép buja erdős völgyet, amint Gereblye felé megyünk. Ahova még nem ért be a napsugár, még fehér a fű a hóharmattól. Többször át kell ugrálni a patakot és üde tisztáson kell átsétálni. Teleszedjük zsebünket mogyoróval, Gereblyén pedig almával, szilvával.

Hátra nézve még mindig látjuk a Széplest két hegytestvérével, aztán az Oláhlápos feletti hágón túl érve eltűnik szemünk elől.

Oláhláposon Krausz János kovácsnál kapunk jó szállást és másnap hajnalban gépkocsival hazautazunk.

Aki nem járt volna a Széplesen, feltétlenül iktassa be egyszer túra-programmjába. Akár az említett utakon, akár a Mingyet völgy, vagy Huduri felől, akás a Kis-Széples gerincén át menjen, változatos szépségeket, gazdag lelki élményeket szerez magának.

Czirják Károly.

Mindszenty János : Intermezzo

(Illusztráció egy Mendelssohn-motivumhoz)

*Úgy leng a hold az égen
Csábos égi inga,
Ézüst permettel fát, fűvet locsol.
Felhőt barna köddel összesző,
Fenyők közt a kába csúcsokon,
Sír a megriadt ünő.
Mohán, harasztton könnyű nimfa nép,
Vidám körtánca perdül
S az odvak kormos mélyiből
Pán hétágú sípja csendül...
De köd oson át a völgyön,
Borzongva összesűg a nyír
S ezernyi csillagtáltoson
Riadva száll a hír,
Hogy fenn a messzi északon
Lompos fehér kutyát kötött a tél.*

Erdély turistaalkotásainak tervezete.

(Ötödik közlemény.)

X.

Székelyudvarhely és környéke.

(A Hargita nyugati nyúlványa.)

A történelmi Székelyföld fővárosa körül csoportosult történelmi emlékművek, várak, templomok és épületek érdekességét csak a természet szépségei mulják felül. Sajnos, Udvarhely vármegye területén egyetlen turista alkotás sincs, ami a legcsekélyebb védelmét szolgálná az ott megforduló idegeneknek, turistáknak. A *Székely Nép* 1942. évi május hó 1-i száma a megyében megfordult idegenek számát 7000-re becsüli.

Az idegenorgalom és a nemzeti turistaság fejlesztése megkívánja, hogy rövidesen turista alkotásokkal lássuk el a területet.

Munkaterv.

1. Homoródalmási barlangnál Orbán Balázs-menedékház felépítése és odavezető út építése — — — — —	45.000.— P.
2. Orbán Balázs-barlang feltárása és forrás-foglalás — — — — —	8.000.— „
3. Hargitaliget fürdőn menedékház építése — — — — —	25.000.— „
4. Az Aranyos és Kormos patakok találkozásánál véd-kunyhó — — — — —	12.000.— „
5. Zsigmond-telepen 726 m. menedékház építése — — — — —	15.000.— „
6. Székelyudvarhelytől K-re, a Szarkakön 880 m. menedékház építése — — — — —	35.000.— „
A nagyszerű kilátóhely a székely anyaszék: Udvarhely város turistáinak képzése és a síoktatás szempontjából jön figyelembe.	
7. Székelyudvarhely melletti Budvár 618 m. tetején pihenő létesítése és a várfalak feltárása — — — — —	5.000.— „
8. Orbán Balázs udvarházának javítása és múzeum céljára való berendezése Szejke-fürdőn — — — — —	12.000.— „
9. Székelyvarság (758. m.) mellett Tartod vár közelében védkunyhó építése — — — — —	8.000.— „
10. Székelyudvarhely környékén útjelzésekre, útmutató táblákra és térképekre — — — — —	4.000.— „
Összesen:	169.000.— P.

Útjelzési tervezet.

1. Kiskormoskő 1087 m. — Kőszófeje 965 m. — Homoródalmási Orbán Balázs-barlang 935 m. — Vargyaspaták-királyfürdő 726 m. — Hargitaliget-fürdő — Tolvajospatak — Bagolykő 1701 m. Piros vízszintes — — — — —	42.— Km.
2. Bagyivár 856 m. — Homoródszentmárton 506 m. — Homoródalmás — Homoródalmási Orbán Balázs-barlang. Piros kereszt — — — — —	18.— „
3. Kirulyfürdő 726. m. — Dobogófürdő 720 m. — Lobogófürdő 732 m. — Homoródfürdő 756 m. — Cekendtető 820 m. — Vadászház 1020 m. Madarasi Hargita-menedékház 1692 m. — Zöld vízszintes — — — — —	33.— „
4. Szentegyházasfalu 859 m. — Madarasi Hargita menedékház 1692. m. Zöld vízszintes — — — — —	11.— „
5. Zsigmond-telep 726 m. — Madarasi Hargita 1801 m. — Piros vízszintes — — — — —	17.— „
6. Tartódvára 759 m. — Hidegaszó 943 m. — Fenyőkút — Teknyőpáva tartománya — Korond 502 m. — Korondfürdő 536 m. — Atyha 720 m. — Firtosvára 1057 m. — Pálfalva — Kecsedkisfalud — Malomfalva — Lengyelfalva — Szejkefürdő 568 m. — Székelyudvarhely 504 m. — Mondóhegy 758 m. — Kénos — Bagyivár 856 m. — Dálya-pataka — Városfalva — Fehérhegy 698 m. — Lovastető 686 m. — Őrhegy 717 m. — Zsomborvára 750 m. — Kapustető 698 m. — Manótető 754 m. — Boldihegy 684 m. — Barót — Várbükk 617 m. — Nagybacon. <i>Csaba út-vonal.</i> Piros vízszintes — — — — —	148.— „
Összesen:	269.— Km.

XI.

Sepsiszentgyörgy és környéke.

(Bodoki és Baróti hegység.)

A Székelyföld legdélibb részén, Háromszékben létesítendő alkotásokkal nemcsak turistáinknak, de fajtánk egyik értékes népcsoportjának nyújtunk segítséget. Fővárosunktól legtávolabb fekvő vidékére, a gazdasági élet áldásából nagyon kevés jut el. Túrista menedékházakkal fokozhatnánk az érdeklődést a Bodoki és Baróti hegyek iránt. Sok szép történelmi és természeti szépség várja itt is a turistát. Az 1000—1300. m. magas hegytetők pedig közelünkbe hozzák a brassói és fogarasi havasokat, a kárpáti koszorú két gyöngyszemét.

Munkaterv.

1. Uzonkafürdőn (650 m.) menedékház építése — — — 25.000 P
A baróti hegység és Hargita déli részének indulási helye.
2. Szentanna-tónál (983 m.) turista szálló építése — 75.000.— „
A turisták és külföldiek ezrei keresik fel évente hazánk egyetlen tengerszemét.

3. Bálványosvár alatt (795 m.) Transsylvania fürdőtelepen menedékház építése — — — — —	22.000.— P.
4. Kézdivásárhely—Kászonújfalu közötti országúton lévő utásház mellé védkunyhó építése a 636. m. ponthoz —	5.000.— „
5. Ojtoz-telepen menedékház építése (636 m.) — —	10.000.— „
6. Kovásznától K-re a Tisztabükkön (1300 m.) menedékház építése — — — — —	20.000.— „
7. Réty-nyírnél menedékház építése — — — — —	30.000.— „
8. Bodoki havas tető (1100 m.) alatt menedékház épít. A Bodoki havas túráinak központja, összekötő útja a Bálványos várának és a Szentanna-tónak.	20.000.— „
9. Sugásfürdőtől Ny-ra Görgő-hegyen (1020 m.) menedékház építése — — — — —	15.000.— „
10. Sepsiszentgyörgy környékén utólag kiválasztandó síterületnek megfelelő helyen és turista központban levő menedékház — — — — —	65.000.— „
11. Háromszékvármegyei útjelzésekre, útmutató táblákra és térképekre — — — — —	3.500.— „

Összesen: 290.500.— P.

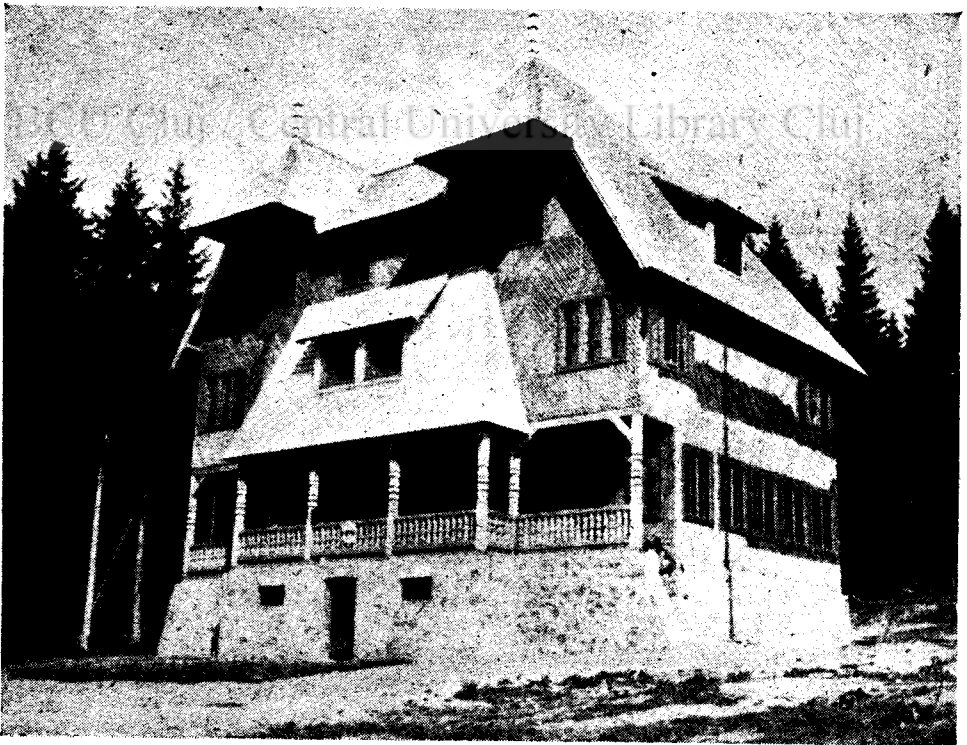
Útjelzési tervzet.

1. Tusnádfürdő 656 m. — Nagycsomád 1294 m. — Szentannató 983 m. — Mohostó—Büdöshegy 1024 m. — Cestelle 1770 m. — Géczy-bérc 1101 m. — Ölveshegy 1087 m. — Kövestető 1066 m. — Utásház—Odojkatető 920 m. — Gombásbérc 1199 m. — Somkőnyak 1146 m. — Ráckó 1204 m. — Csengőponk 1398 m. — Nagyvápa 1321 m. Bákótető 1205 m. — Királyútja 965 m. — Magyaros 936 m. — Szakadát-tető 1029 m. — Kerekbükk 1135 m. — Ojtoztető 1157 m. Országos kék vízszintes	84.— Km.
2. Szentanna-tó—Sepsibükszád község. Piros kereszt —	4.2 „
3. Büdöshegy—Büdösbarlang—Timsósbarlang—Kiskénesbarlang—Torjai szanatorium. Sárga vízszintes — —	5.— „
4. Sepsibükszád—Kézdivásárhely országúton a 18 km-es kőtől—Vallató—Szentfortyogó—Hammasforrások. Zöld kereszt — — — — —	1.2 „
5. Somkőnyak 1146 m. — Csomortán község. Sárga vízszintes — — — — —	7.6 „
6. Nagybacon 535 m. — Uzonkafürdő 650 m. — Vápavára 812 m. — Sepsibükszád állomáson át Sepsibükszád—Kézdivásárhely országúton a Transsylvania fürdőig—Bálványosvár—Torjapataka—Ikavára 643 m. — Kincsásvára 1079 m. — Hercevára 602 m. — Málnás község—Málnásfürdő—Harcsatető 807 m. — Olútja 878 m. — Zalánpatak—Téksafeje 935 m. — Pilisketető 919 m. — Kurtaponk 959 m. — Kövesponk 937 m. Benkőkertje —Görgő 1020 m. Sugásfürdő 747 m. — Sepsiszentgyörgy vártemplom. Csaba útvonal. Piros vízszintes — —	110.— „

7. Sepsibodok 549 m. — Borvízkút—Kicsászára 1079 m. — Bodokihavas 1194 m. — Szárhegymező 1214 m. — Kőmögé 1240 m. — Hammassforrás—Csiszárfürdő. Zöld vízszintes — — — — — — — — — —	27.— Km.
8. Málnás község—Ködmönösetető—Bodokihavas 1194 m. Piros kereszt — — — — — — — — — —	5.3 „
9. Sepsiszentgyörgy—Bíroné puszta—Erősoldal—Sugásfürdő—Szármány 893 m. — Előpatak 569 m. Piros ker.	12.5 „
19. Sepsiszentgyörgy—Kölce puszta—Benedekmezeje—Előpatak. Zöld vízszintes — — — — — — — — — —	9.— „
11. Sepsiszentgyörgy—Szemerjepatak—Vereskút 718. m.—Előpatak 569 m. Zöld kereszt — — — — — — — — — —	8.— „
12. Uzonkafürdő—Sólyomnyak—21. sz. vasúti őrház—Tusnádfürdő—Csukástó. Piros kereszt — — — — — — — — — —	10.— „
13. Sugásfürdő—Benkőforrás. Sárga vízszintes — — — — — — — — — —	5.— „
14. Uzonkafürdő—Nagypiliske 1374 m. Kék kereszt — — — — — — — — — —	15.— „
15. Benkőkertje—Bölöni borvíz. Zöld kereszt — — — — — — — — — —	4.— „
16. Erősoldal (források)—Kölcepuszta. Zöld kereszt — — — — — — — — — —	1.— „
17. Erd;sarok (Szász Mócsi bá kertje)—Kölcepuszta. Sárga kereszt — — — — — — — — — —	1.— „

Összesen: 309.8 Km.

BEKE LAJOS

Az EKE Úz Bence menedékháza.

HIREK

Az 1942. december 6-án rendezendő EKE választmányi ülés, illetve annak keretében megtartandó turista kongresszus.

I. Kolozsváron:

1. December 6-án, d. u. 14 órakor budapesti vendégek érkezése. Allomáson fogadják dr. Balogh Ernő elnök, Szolnoky Gyula és dr. Borbáth Samu alelnökök, Ürmösi Jenő turista szakosztályi elnök, Alexy Béla főpénztáros és Beke Lajos a műszaki osztály vezetője. A vendégek szállodában nyernek elhelyezést. Ezért a fővárosi és vidéki vendégek december 4-ig bejelentik, hányan vesznek részt, hogy idejében gondoskodni lehessen elhelyezésükről.

2. D. u. 16—17.30-ig EKE központjának választmányi ülése az alábbi programmal:

a) Dr. Balogh Ernő elnök megnyitja az ülést és üdvözlő a Turista Szövetség és vidéki osztályok képviselőit. 2 perc.

b) Az EKE turista szervezetét és alkotásait ismerteti Ürmösi Jenő, a turista szakosztály elnöke. 20 perc.

c) Az erdélyi turista élet ujjírtásáról, vezetéséről, szükségletéről és programjáról ismertetést mond Beke Lajos, a műszaki osztály vezetője. 30 perc.

d) Hozzászólások.

e) Dr. Balogh Ernő összefoglalja a megbeszélés eredményét és az ülést bezárja.

3. D. u. 18 órakor előadás a következő műsorról:

a) Üdvözlő beszéd. Dr. Balogh Ernő. 2 perc.

b) Csonka Magyarország turista életének ismertetése. Tartja: Polgárdy Géza, a Magyar Turista Szövetség főtitkára. 15 perc.

c) Előadás. Dunántul és Balaton turista vidékének kultúrája vetített képekkel. Tartja: Dr. Zsembery Gyula, a Magyar Turisták Országos Szövetségének elnöke. 60 perc.

d) Erdély szépségei vetített képekkel. Tartja: Dr. Balogh Ernő, az EKE elnöke. 30 perc.

II. Csíkszeredán:

1. December 7-én, déli 12.08 perckor budapesti, kolozsvári, dési, besztercei és nagybányai vendégek érkezése. Allomáson fogadják: Csíkszéki osztály elnöksége. Résztevők Csíkszeredát december 4-ig értesítik, hogy hányan érkeznek, hogy elhelyezésükről az ottani elnökség gondoskodhassék.

2. D. u. 16—17.30-ig az EKE csíkszéki osztályának választmányi ülése keretében megtartja a három székely vármegye turista kongresszusát a következő munkaprogrammal:

a) Üdvözlő beszéd: Tartja a Csíkszéki Osztály elnöke. 2 perc.

b) Három vármegyében az EKE turista alkotásait ismerteti a csíkszéki osztály által kijelölt vezető tag.

c) Három székely vármegye turista feladatairól beszél a csíkszéki osztály által kijelölt megbízott.

d) A csíkszéki osztály elnöke összefoglalja a megbeszélés eredményét és az ülést bezárja.

3. D. u. 18 órakor előadás a következő műsorról:

a) Üdvözlő beszéd. elmondja: a csíki osztály elnöke, vagy helyettese. 2 perc.

b) Csonkamagyarország turista életének ismertetése. Tartja: Polgárdy Géza, a Magyar Turisták Országos Szövetségének főtitkára. 15 p.

c) Előadás: Dunántul és Balaton vidék turista kultúrája vetített képekkel. Tartja: Dr. Zsembery Gyula, a Magyar Turisták Országos Szövetségének elnöke. 60 perc.

d) Erdély szépségei vetített képekkel, tartja dr. Balogh Ernő, az EKE elnöke. 30 perc.

Megjegyzés: Amennyiben a csíkszéki osztály a fentti programmon változtatni óhajt, úgy az általa kívánt műsort november 15-ig a kolozsvári központba küldje be.

A csíkszéki osztály feladata a Csíkszeredán tartandó ülések és előadások megrendezése és ugyanakkor a sepsiszentgyörgyi, udvarhelyi, gyergyói és marosvásárhelyi osztályok meghívása. Központ ezen osztályokat szintén felkéri képviselőre. A programot azért kellett ilyen sűrítve összeállítanunk, mert a budapesti vendégeink 8-án este vagy 9-én reggel Budapestre haza kívánnak utazni.

Nem kimondottan erdélyi, hatalmas turista kongresszusról van itt szó, hanem a Turista Szövetségnek az a célja, hogy személyesen felmelegítse a testvéri viszonyt és megismerje egyesületünk kívánságait és a támogatás mérvét. Nagyobb kongresszust a jelenlegi háborús körülmények között sem a Túrlista Szövetség, sem pedig az EKE elnöksége nem szándékozik rendezni. Inkább a munkára, cselekvésre felfokozó a fősúly.

A magyarság kaukázusi őshazája. Gyeretyán országa. Irta: Bendefy László. Budapest, 1942., 510 oldal. Negyven műmelléklettel és a szöveg között képekkel, térképvázlatokkal. Ára 17,60 P.

Az ázsiai hazából őseink, a keletről állandóan fokozódó nyomás következtében nyugat felé húzódtak. Valahol a Káspi-tó környékén rájuk tört támadás két részre szakította a nemzetet. Az egyik csoport a Volga—Don vidékén, a Meotisz mocsaras, sík és dombos vidékén szállt meg. Az északiak pedig az Ural lejtőin Baszkir magyarok néven szerepeltek századokon keresztül. Ezeket találta meg 1296-ban Juliánusz is.

A XI. században fellángolt heves besenyő támadás két részre szakította a meotiszi csoportot. A Don jobbpartiak nyugat felé mentek és Etelközben megalapították a Leveleddi őshazát, míg a Don bal partjával határosak: a kumai magyarok, a Kubán, Kuma és Terek folyók gazdagon termő völgyeit és a Kaukázus északi lejtőit szállták meg. Ezeknek az utóbbiaknak eddig alig ismert változatos történetét ismerteti könyvünk. Latin, bizánci, görög, arab, perzsa, orosz forrás-munkák gazdag tárházában talált adatokkal és oknyomozó fejtegetéssel, szó elemzéssel bizonyítja, hogy a Kuma vidékén már az V. századtól a XV. század elejéig megszakítatlan folytonosságban magyar törzsek éltek. Az ezredfordulón még függetlenek voltak. A XIII. század elején már mongol befolyás alatt „szövetségben“ éltek. Az egyik XIV. századi arab utazó részletes feljegyzése nyomán élénk vázolja a Kuma és Bujvola folyók találkozásánál épült főváros díszes épületeit és mozgalmas életét. Említi, hogy Gyeretyán nevű uralkodójuk kapcsolatot tartott fenn a pápai udvarral is. A főváros: Új Madzsar jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, hogy 1370-ben itt pénzt vertek. De a fékevesztett mongol hódítás végigsöpörte Kummagaria földjét. Timurlenk 1396-ban hadaival leromboltatja Magyar városát. Elnéptelenedett a gazdagon termő föld. Őseink felhúzódtak a Kaukázus magasabb északi lejtőire és elvesztek a rokon népek tengerében.

Kummagyarország fővárosának kiterjedt romjait gyakran felkeresték a XVIII. és XIX. század utazói. Így Turkolly Sándor hazánkfia, — aki 1703-ban még a sárospataki kollégiumban deákoskodott, — hánytvert élet útján 1724-ben, orosz szolgálata közben elkerült erre a vidékre és érdeklődött a magyarok emlékei után. A helyszínen szerzett felvilágosítás szerint eltalált a hajdani főváros romjaihoz. A látottak alapján

így írt szikszói atyafiaihoz: »a paloták rongyosak, melyet az ott lakó „pogány nyelven“ Magyarnak hívnak. Gärber János volt pattantyús őrnagy, az orosz hadsereg alezredese a Kaukázusban végzett térképező munkája közben, 1726 körül rajzot készített a kiterjedt romvárosról. — Gmelin német utazó értékes részletekkel írja le 1772-ben a környék lakossága által „Madzsarnak“ nevezett romokat, melyek: »egy pompás és nagy városnak beszédes tanú«. Medicis örmény katolikus hittérítő 1828-ban jár itt és így ír jelentésében: »Ez volt az egykor oly nevezetes Madzsar város, a hajdani szkiták építménye. Ettől a várostól nyerték nevüket a mostani magyarok, amazok ivadékai.« — Besse János hazánkfia 1829 augusztusában járt ezen a vidéken egy orosz katonai expedíció keretében. (Az Elbruszt — 5629 m. — is ekkor mászták meg először!) Csak alapfalakat talált a hajdani főváros helyén, de környékén népi hagyományokat gyűjtött. Utazásáról részletesen beszámolt annak idején Tudományos Gyűjteményekben. Zichy János gróf 1895. évi kaukázusi expedíciója nem csak néhány zománcos cserepet, hanem értékes néprajzi adatokat is gyűjtött. Több neves utazó kutatott még a kummagyarok hajdani fővárosának romjai között, — a mai Bugyenovsz (Prikumszk) városka közelében. De hazai viszonyainknak megfelelően, mindég kevesebbet találtak a perzsa hatás alatt emelt épületekből. A díszes paloták eltűntek. De a cserkeszek földjén, a Kubány felső vízvidékén, Armavir városától délre még ma is láthatók Madzsar Unneh és Kliszi nevű kolostorromok. A Kaukázus középső részén átvezető egyik szorosnak pedig »Hadszerte« a neve. Ezek emlékeztetnek a multból a jelenbe! És a számtalan népcsoport hagyomány világában is él még őseink emléke. Nem egy vallja magát a magyarok utódjának.

Könyvünkben gondosan összeállí-

tott anyag újabb lehetőségekre hívja fel az illetékesek figyelmét. Az idézett helyeken hatalmas harcok tomboltak a közel multban és részben még mostis. Még is hisszük, hogy hamarosan eljuthatnak magyar tudósaink a hajdani Kummagyaria földjére és rendszeres ásatásokkal, néprajzi gyűjtéssel, helynevek kutatásával gazdagíthatják nemzetünk őstörténetét. A Kaukázus tudományos kutatására már a régi krónikások elköteleztek bennünket. Könyvünk szerint orosz írók a XII. és XIII. században »a Kaukázust következetesen magyar hegyeknek nevezik!« Nagy kára a magyar tudományos világnak, hogy Kőrösi Csoma Sándor nem itt kezdte el értékes munkáját. Az ő életcélal egyező lelkiismeretes kutatása, a kaukázusi népek tengerében, óriási eredményekről adhatott volna számot. Reméljük, hogy a nyugalmasabb évek elkövetkezésével Afrika rengetegekben vadászó kiváltságosabbjaink és több idővel rendelkező turistáink felkeresik a Kaukázus hegyeit. És értékesebb adatokkal gyarapíthatják magyar világunkat!

Babós Imre

Magyar Túristák Országos Szövetsége október hó 13-án megtartott tanácsülésén Zsembery Gyula dr. elnök szokásos megemlékezésében most a háromhatalmi egyezmény jelentőségét méltatta. Tanácsi határozat értelmében a tagegyesületek november 1-én menedékházaikban méceszt gyujtanak az elesett hősök emlékezetére, — ennek végrehajtásáról az évi jelentésekben is meg kell emlékezni; a mátrai turista hősi emlékehez a szokásos kegyeleti **turát** november 1-én ez évben a MTE rendezi, a Horthy István emlékturát november 7-én rendezik meg a Zsíroshegyi menedékház környékére; a karácsonyfa ünnepek rendezését a tagegyesületek elhatározására bízzák; a szilveszteri tüzek gyujtása a változott körülményekre tekintettel nem kötelező. EKE központjának kíván-

ságára a tanácsülés hozzájárult az egyik turista összejövetelnek Csíkszeredán megrendezéséhez. A jövő évtől kezdve a Szövetség igazolmányos tagjai részére, kabáton viselhető jelvényt ad. Elnök bejelentette, hogy a Honvédelmi Miniszterium a hadsereg részére sioktatókat keres. Kívánatos lenne, ha turistáink közül minél többen jelentkeznének. A hivatásos magashegyi vezetők képzésével kapcsolatosan a tanácsülés javaslatot vár a három illetékes egyesület: MTE, MKE és EKE megbízottjaitól. Az OSK-tól érkezett átirat alapján a tagegyesületek levente csoportokat alakíthatnak. Elnök bejelentette, hogy a Solymári-barlangot (előbb MTE, majd a BTE kezelte) a Barlangkutató Társulat gondozásába vette. — Tanács elhatározta, hogy 1943-ban Mátyás király emlékeztére országos turákat rendez a tagegyesületekkel. A részletes terv kidolgozásával megbizta, a javaslattevő Babós Imre alelnököt, Polgárdy Géza főtitkárt és Anknér Béla tanácstagot. Tanács elhatározta, hogy oklevelet adományoz az Oltárkö csúcsára magyar zászlót elhelyező Szeres Zoltánnak.

B. L.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület közgyűlése. Az EKE 1941. évi tisztújító közgyűlését folyó hó 21-én, szombaton este 6 órakor az egyesület Jókai-utca 2. szám alatti helyiségében tartja meg. Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
3. Titkári jelentés.
4. Zárszámadás előterjesztése.
5. Számvizsgálók jelentése.
6. Az 1942. évi költségvetés előterjesztése.
7. 1942. évre számvizsgálók kiküldése.
8. Tisztikar választás.
9. Központi szakosztályok vezetőinek megválasztása.
10. Indítványok.

Indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal írásban adandók be az elnökséghez.

Rádióközvetítés a Zichy-barlangból és a Csarnóháza-i vizes barlangból. Még a nyár folyamán alkalman volt a m. kir. Földtani Intézet megbízásából többek között a révi Zichy-barlangban is kutatásokat végezni és a barlang folytatását a szifon mögött megtalálni. Az új szakaszban levő cseppkövekről készült felvételek annyira megragadták a Rádió figyelmét, hogy elhatározták egy helyszíni közvetítés felvételét. A legnagyobb nehézséget az okozta, hogy a barlangnál nem volt telefonvezeték, ezért a mikrofonnak a barlangba fektetett gumikábelét egy másik ideiglenes kábellel kötötték össze, amelyet a Kőröshidon átvezettek és a vasút mellett futó vezetékekkel kötötték össze. A Rádió nagy »lemezvágó« autója a mézsgyárnál állt és onnan vette le a vasút melletti vezetékéről az áramot. A közvetítést a Rádió közismert közvetítője, Budinszky Sándor vezette, aki lelkes és közvetlen szavakkal ismerette a barlang szépségét és idegenforgalmi jelentőségét.

Ugyanakkor egy másik közvetítést is vettek föl, az ujonnan feltárt Csarnóháza-i vizesbarlangból. Ezt a páratlan érdekességű és rendkívül nehezen bejárható barlangot a közelmúltban dr. Lóczy Lajos egyet. tanár kíséretében sikerült egy mély szifonig végigjárnom. A barlangban levő hatalmas vizesések zugása pompás hangfelvételt szolgáltatott most a Rádióknak. Talán még sehol sem kellett a Rádió műszaki személyzetének olyan nagy nehézségeket leküzdenie, mint itten, ahol mély tavakon, nagy magasságokból zuhanó vizeséseken át kellett a mikrofon kábelét vezetni. E közvetítés alkalmából dr. Lóczy Lajos is nyilatkozott arról, hogy miért vette a Földtani Intézet újabban a feltáró barlangkutatót is hivatalos programjába. Részletesen rámutatott azokra a gyakorlati vonatkozású eredményekre, amiket a barlangfeltárásnak köszönhetünk.

Dr. Kessler Hubert.

Turista testvérek! Pártoljuk egymást!

Magyar díszruhákat,
férfiruhákat, sportöltönyöket, viharkabátokat, szakszerűen készít

SZÉKELY JÓZSEF

E. K. E. tag szalonja Kolozsvár, Unió-u. 2, I. emelet,
az EKE volt helyiségében.

E. K. E. tagoknak a szabott árakból 10% kedvezményt ad.

Az EKE csíkszéki osztályának bélyege. Ennek jövedelméből épül az „Uz Bence“ menedékház a Hargitán. A bélyeg 1 és 5 pengős kiadásban jelent meg. Minden bélyeg megvásárlásával egy téglát adunk az épülő menedékházhoz. A bélyeg megrendelhető az EKE titkárságánál Kolozsvár, Jókai-utca 2, II. emelet.

KELETIÚJSÁG

Feiss,

szinvonalas,

megbízható!

POMPÁS SZÖVEGKÖZTI KÉPEK

SPORT-felszerelési, -ruházati

cikkek legnagyobb választékban

CSEGEZY ANTAL

sport-szaküzletében

Kolozsvár, Unió-utca 24. szám.

Uj erdélyi térkép!!!

A Székelyföld 200.000-es térképe megjelent. Az öt színnyomással készült térkép a Honvédtérképészeti Intézet kiadványsorozatának egyik legszebb alkotása. Egyesületünk kezdeményezésére örvendetes újítás látható e térképen: a jelentősebb történelmi- és műemlékeket, a népművészetet őrző város- és községnevek külön vannak megjelölve. A térkép ára 2,50 Pengő.

Természetjáró testvérek!

Turista-, sí-, sport-, valamint bármilyen

férfi ruhákat jól és olcsón készít és

EKE tagoknak 10% engedményt ad

Petkes úriszabósága

Kolozsvár, Mátyás király-tér 22.

BALÁZS ERNŐ

tagtársunk

modernül felszerelt **FÉNYKÉPÉSZETI SZAK-
ÜZLETÉBEN** minden cikk állandóan kapható.

Legújabban

elektromos cikkek és rádió-osztállyal

bővítette ki üzletét

Kolozsvár, Unió-utca 14. - Telefonszám: 36-63.